

HELA LIVET

Redaktörer: Jaija Westberg, Nils Widing och Bo Persson

helalivet@folkbladet.nu

Lars är en nordisk form av latinets Laurentius, som betyder "man från Laurentum" (en italiensk stad). En diakon vid namn Laurentius dog martyrdöden år 258 och fick sin minnesdag på dagens datum.

Larsmässan var en märkesdag i det svenska bondesamhället och på flera orter hölls marknad denna dag.

Vid årsskiftet hette 244 690 svenskar Lars.

Lars Åhlén, Umeå.

Att leva med sorgen

Tre tisdagar i VF. Andra delen

I DÖDENS NÄRHET

– **JAG GLÖMMER ALDRIG.** Det är klart att sorgen mattas lite. Men jag tänker jämt på Otto, säger Anna-Lisa där hon sitter med händerna på köksbordets vaxduk.

1945 träffade hon Otto på en dans, och de gifte sig två år senare. När hon tänker på vad som fick henne att falla, ler hon förläget.

– Jag tyckte väl kanske att han var trevlig, säger hon och plirar med ögonen.

I dag är det 11 år sedan Otto Lundmark dog.

– När han dog hade vi levt ihop så länge att vi kunde se vad den andra tänkte. Nu är jag bara en halv, säger Anna-Lisa och stryker bort en tår.

DET VAR LUNGEMFYSEN som gjorde att Otto inte kunde leva längre. Han var

sjuk i flera år, och både han och Anna-Lisa visste att han skulle dö.

– Men det är klart att man hoppades ju till det sista att han skulle klara sig.

Anna-Lisa var ständigt orolig, och gick ner flera kilo de år han var sjuk.

– Jag hade som en klump av oro i bröstet, säger hon.

OTTO BLEV MER och mer tård av sjukdomen, och den 18 augusti för elva år sedan dog han, i sjukhussäng.

– Det var så tomt att komma hem. Väggarerna kom liksom emot mig, säger Anna-Lisa.

Ensamheten, sorgen och saknaden gjorde att allt kändes jobbigt. Hjälpen var att prata ut om Otto, om hans död och om hur hon kände sig. Sor-

gen mildrades, men har aldrig försvunnit.

– Den första julen vet jag att jag tänkte; vad har dom roligt åt?

HUR LÅNGT VÅRT liv blir är förutbestämt, tror Anna-Lisa. Och hon tror det är förklaringen till att dottern klarade sig trots en svår bilolycka. Det var ännu inte dags att dö.

Efter döden hoppas Anna-Lisa att man har det bra, för hela livet strävar ju dit. Sin egen död oroar hon sig inte mycket över.

– Bäst vore ju att man fick tvärdö och slippa plågas. Men det är väl hemskt att tänka så också.

Och visst hoppas hon att få se Otto

igen när hennes liv på den här jorden är slut. Vid tanken att få möta honom igen kommer ett leende.

Anna-Lisa är lite rädd för att det ska låta för dumt. Men hon berättar ändå om den där dagen hon satt ensam vid köksbordet. Det var en månad efter Ottos död, och hon hade precis besökt graven.

– Då kom det en fågel, den satte sig på fönsterbrädet, och vi tittade på varandra.

Hon kände direkt att det var en hälsning från Otto. Anna-Lisa blev hemskt glad av att se den

– Men, säger hon och lägger händerna över bröstet, jag började ju gråta.

Och varken förr eller senare har hon sett fåglar sitta på fönsterbrädan.

MONIKA NILSSON

monika.nilsson@folkbladet.nu 090-17 01 32

Fakta

PENSIONÄR

Namn: Anna-Lisa Lundmark

Yrke: Pensionär

Döden i tre ord: Jobbig, orättvis, förutbestäm

Foto: MONIKA NILSSON

SNABBT OCH ENKELT

Texmexgryta med vitlökssås
4 portioner

400 g köttfärs
1 ½ tsk salt
1 krm vitpeppar
400 g fryst grönsaksblandning
1 burk passerade tomater
1 burk tomatssås
en klick smör
4 msk lätt crème fraiche
1 pressad vitlök
100 g riven ost, lagrad

Krydda dem med salt och peppar. Stek i smör på mellanstark värme tills de fått färg runt om. Hetta under tiden upp grönsaker, tomater och tomatssås i en rejäl gryta. Lägg i köttbullarna och låt dem puttra med i tomatssåsen, så är de färdiga på ett par minuter. Rör ihop vitlök och lätt crème fraiche, krydda med salt och peppar. Lägg en klick kall sås på varje portion, och toppa med riven ost.

VF i samarbete med:
Norrmejeriers Guldkorn

VF FÖR TIO ÅR SEDAN

UMEÅS FÖRSTA "språkdagis" planerades att öppna hösten 1994. Något som varit en dröm sedan länge för Siv Lundin.

– Redan 1987 lämnade jag in en ansökan till socialstyrelsen om att få starta språkdagis, säger hon.

NÅGOT SOM VAR lika aktuellt då som nu är alkoholpolitik. 1994 beslutade riksdagen att inrätta en ny statlig myndighet, Alkoholverket. Det skulle bland annat fungera som tillståndsmyndighet och ha tillsyn av alkoholhanteringen.

Foto: ULF HÄGGLUND

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Umeå anser att idén är usel.

– Det finns redan tillräckligt många instanser som handlägger alkoholfrågor, säger Nils Häggström.

Forma stora köttbullar av färsen.